

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia || Et || Metropolis || Alberti Crantzii || Historici
Doctiss. Sacrae || Theologiae & Iuris Canonici Doctoris ||
celeberrimi, ac Ecclesiæ Ham-||burgensis quondam
Decani**

Krantz, Albert

Coloniae, 1574

Capvt XIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11453

ad stipendia deuocabāt, vt propugnatores eorum fierent
in hostes: quod quo ordine gestum sit, paulò altius repe-
temus, testem introducentes illius gentis domesticum, &
apud omnes autoritatis non vulgaris, venerabilem Be-
dam Anglicum, Anglicanas res perscriventem: Picti, in-
quit, gens, vt putatur, Scythica, longis nauibus aduehi-
tur Hyberniā, sedes ibi petitura: eam tunc Scotti tenuē-
re: qui super hac re ab aduenis interpellati, respōderunt,
locum aduenis in prouincia non esse, sed humanitatis sē
habere consilium, quod illis impertiantur: esse non lon-
ginquam insulam, quam ipsi sereno cælo videre consue-
fserent, habitatoribus non admodū plenam, agris suis
longè feraciorem, calo mitiorem, quam comprehendere
contendant: si armis suis indigeant, venturos auxilio.
Hac respōsione placati Picti, abiēre: & aquilonares par-
tes monstratæ insulae non magno negocio appr̄chēderunt,
ibi sedentes. Scotti autē non longè post ea tempora & ipsi
in Hybernia sibi non diutius manendum, ex quibuscunq;
causis, putauerunt: vtentes consilio, quod ante Pictis
ostenderant, nauigabant in eandem insulam: & Pictis
aliquandiu resistentibus, numero & armis præstantes,
præualuerūt: ita utriq; gens eam infederat prouinciam,
quæ iā diu Scotia est appellata: quā à Britania incr̄scēs
maris aestu dirimit: ceterū obseruato tēpore maris re-
fluentis, sicco vestigio peruenitur ab alterā in alterā. Cū
ante utriq; genti angusta prouincia esset, amplandas sē-
des cōmunitib; viribus decreuerunt. Itaq; apparatis na-
uib; & vada & portus Britaniæ reliqua tentauerunt:
& copijs militum suorum expositis, incolas in anteriora
retrudere sunt conati.

CAPVT XIX.

Britones cū iādudūm Romanis paruissent ab Iulij
Cæsaris tēporibus, qui primus classe ab Gallis insulā
introīce

introiuit: deinde sub Claudio per ministerium Vespasiani tunc ducis, postea imperantis, eam deditam pro Imperio recipientis: quam rem tanti fecit Imperator, ut filium ex ea Britanicum iussit appellari: Deinde sub Imperatore Seuero, qui grandi fossato prouinciam in ea Romanam diremit ab hostica terra: qui etiam in ea ritam finiuit: & continuato in ea Imperij iure, etiam Constantius Magni Constantini pater, iam Augustus, ibi clausit diem extremum: tumulatus Eboraci. Cum ergo, ut dicere coepimus, ad hæc usque tempora Romanis paruisse prouincia, iam Britones presi à Pictis & Scotis, auxilium Romanorum implorauere: Praefuit Gallijs pro Romanis ea tempestate Aetius patritius sub Imperatore Valentiano eius nominis III. Is imploratibus socijs legionem militum ex Gallijs misit: cuius praesidio ab hostibus securi defensiq; Britones quieuerere. Sed cum grauioribus motibus Galliae quateretur, reuocabat eam Aetius legionem, ut Gallijs consuleret. Per qua tempora Picti & Scotti cernentes Romano praesidio nudatos Britones, grauius invaserere. Illi ad solita recurrentes consilia, miserabiliter ab Aetio postulauerunt legionem remitti: quod iam praeter libera corpora, quæ ipsi Romanis deberent, nihil reliquum haberent: Si tueretur, esse spem recuperandorum omnium: si minus, iam praeter miseram animam, quam pro libertate ponerent, habere se nihil. Aetium et si calamitas sociorum grauiter permoueret, maior tamen cura animum perirebat, quod Huni, Gepidae, Vandali, Suevi, Saxones, Alani, & multæ præterea barbaræ nationes, Gallijs imminerent: ita ut omnium militum copia ad tuttandam regionem opus videretur, auxilium implorantibus Britanis mittere non potuit: ineundū enim fuit grauissimū illud & omni seculo memorabile præliū in cam-

pī

pis Catalaunicis: Iubebat bono esse animo socios, & suis
se aliquandiū viribus sustinere: quam primum poterit, se
præsidia missurum. Operæ premium putaui verba Bedæ in-
serere: & ex epistola lachrymis plena partem ponere,
quam Britones Aetio misère: Aetio ter consuli gemitus
Britanorum: & prius interpositis quibusdam hæc infe-
runt: Repellunt barbari ad mare, repellit mare ad barba-
ros: inter hæc oriuntur duo genera funerum: aut iugu-
lamur, aut mergimur. neque tamen per hoc quicquam
auxiliū impetrarunt. Nam Aetium in primis Gallicanæ
expeditionis cura totum occupauit: & Hunorum appa-
ratus, qui dietim nunciabatur, deterrebat, nè quas ha-
beret copias, diminueret: qua ratione nequiuuit Britano-
rum precibus satisfacere. Itaque Romani ciues qui Bri-
taniam frequentes diuersis ex causis inhabitabant, &
ipſi simul Britani cùm ſe à Pictis & Scotis diutiis tu-
eri diffiderent, Anglos Saxones, datis in stipendium pe-
cunijs, ex proximis Germaniæ littoribus conduxerūt pre-
ſidio affuturos: qui quidem Saxones cognomento Angli,
duce eorum Vortegerio insulam ingressi, Scotos atque
Pictos prælio repprefserūt superatos: Sed ipſi poſte à mer-
cenarij Saxones ambitione ducti, magis Britonibus, quā
Picti aut Scoti hostes, nocuerunt: Romanos enim ciues,
& Britanorum primores, maiori ex parte vario genere
mortis interfecerunt: ex eoqz tempore cœperunt Saxo-
nes Angli Britaniæ dominari. Sic memorant Itali scri-
ptores.

C A P V T X X .

BEdam indigenam, quem testem introduximus, his
de rebus ſcribentem, quia multis incompta res
est, Saxones Britaniam de ſuo nomine, quod Angli di-
cerentur, dixisse Angliam, audiamus: vt erubescant in-
ſcitiam